

Beste,

De ondraaglijke gaafheid van een meidag buiten:
koffie en rabarbertaart met slagroom onder de appelboom.
Terwijl de esdoorn al vleugeltjes draagt
hangt mijn geluk aan een rupsendraad
die zich laat vieren door de wind.

Zo begint S. Gagel haar gedicht, en onder deze tot poëzie geslepen woorden begint mijn brief. Ik wil het nu niet hebben over het geluk dat aan een rupsendraad hangt maar over het meer materiële waarmee de dichter begint: rabarbertaart onder de appelboom.

Appelen dus. Ze zijn blijkbaar in. Doch voor er cataract was, was Hortus al jaren doende met een hoogstamboomgaard langs de nieuwe dreef op Hof ter Saksen. Op 16 september jl. werd die inzet bekroond met een succesvolle fruitproefdag in aanwezigheid van vele gelukkige bezitters van fruitbomen of toekomstige planters met geïnteresseerde vragen.

Brengen appels geluk? Ze begeleiden minstens al wat in een mensenleven gebeurt. Sla er onze taal maar op na: Van Dale heeft 3 volle kolommen nodig om van appel tot appelzuur te komen. De appel is aanwezig bij elke menselijke levensfase: van het fruitpapje voor de kleinsten, over appelspijs voor de jongeren tot cider en calvados voor de oudere fijnproevers. Wie lust er van de appel geen pap? Zelfs een beeldrijke taalschat zit verborgen in de naamgeving naast cultuurhistorische aanknopingspunten die herinneringen oproepen aan personen die de vreugde kenden een nieuwe variëteit te ontdekken of te kweken: dijkmanzoet, lemoenappel, koningszuur, Princesse Noble, zoete campagner, Bismarck, reinette Parmentier, Trezeke Meyers... En wat gedacht bij de vele beeldrijke synoniemen: dubbele bellefleur of ossekop, keuleman of schaapsneus, sterappel of wijnappeltje, binnenrooikes, St.-Niklaasappeltje... Ook schrijffouten leiden tot eigenaardigheden: neem nu de rambour, deze appel bestond al in 1535 en de naam komt van het plaatsje Rambures op 16 km van Abbeville. In het Normandisch patois heet de appel rambu wat dicht bij zijn oorspronkelijke naam ligt. Het taalbarbarisme van 1610 verleidt ons om er een oud Vlaams woord in te zien.

De rijkdom aan variëteiten wijst er op dat men al eeuwen bezig is met het zoeken naar de gouden appelen. Aan Karel de Grote wordt toegeschreven dat hij de teelt ervan in onze gewesten heeft verbreid. In zijn bekende "Capitulare de villes imperialibus" staan bepalingen dat een deel van de opbrengst van boomvruchten en geënte producten aan het hof moesten worden geleverd. Toen was men al aan het enten. Vooraleer men de zaak wetenschappelijk onder de knie had werden vele variëteiten ontwikkeld uit toevalsaailingen. Hoe groot moet het geluk geweest zijn van F. Baumann in Opplingen Zwitserland die in 1888 een onbekende appel vindt in een bos. Hij laat die verder vermeerderen door een kwekerij. De appel krijgt als naam: neuer Berner Rosenapfel. Een originele boom zou nog in zijn toenmalige tuin staan in Opplingen.

Een meer doelgerichte aanpak is de genetische manipulatie: het gericht veranderen van de genen van organismen. Deze techniek plaatst zich tegenover de mutatieveredeling en de hybrideveredeling die aansluit bij de aloude zoektocht naar betere rassen. Genmanipulatie is echter niet zonder gevaren. Wat te denken van de exploten met de bacterie *Bacillus thuringiensis*. Deze bacterie scheidt een gif af dat bij rupsen de darmwand aantast waardoor ze ophouden met eten. Stel dat we dat gen inplanten in appelaars. Dan zijn we verlost van wormstekige vruchten. Maar wat als het stuifmeel van appels terecht komt in andere soorten van Malaecea en er alle rupsen die er zich mee voeden doet afsterven. Hoeveel vlinders zijn we dan kwijt?

In deze context is het lovenswaardig dat ons agentschap van Landbouw en Visserij aan fruitkwekers een premie geeft van 4 euro per aangeplante hoogstam gedurende 5 jaar en dit in het kader van de bevordering van de genetische diversiteit en de instandhouding van hoogstammige fruitbomen. Ca. 290 appelvariëteiten komen hiervoor in aanmerking. En te bedenken dat in 1970 de rooipremiereglementering in de Europese gemeenschap van kracht werd met desastreuze gevolgen voor onze hoogstamboomgaarden, ook in het Waasland.

Maar het tij keert. Van de fruitoogst van 2007 bottelde Hortus 250 flessen fruitsap van appel/peer. Vanaf 2008 te proeven in de oranje. Daar drinken we op!

Lieve groeten,
Simon